

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.411.002.04.2022

Pan
Marian Kowalewski
Wójt Gminy Somonino
Urząd Gminy Somonino
ul. Ceynowy 21
83-314 Somonino

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/003/LGD – Opieka nad bezdomnymi zwierzętami w wybranych schroniskach województwa pomorskiego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Somonino, ul. Ceynowy 21, 83-314 Somonino (dalej: „Urząd” lub „Gmina”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marian Kowalewski, Wójt Gminy Somonino od 20 listopada 2018 r. (dalej: „Wójt”)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania ich bezdomności. 2. Zlecanie zadań w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz ocena nadzoru nad realizacją tych zadań (w tym także w aspekcie rozliczeń finansowych).
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do 2 grudnia 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem – jeżeli dotyczy działalności objętej kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Agata Bloch, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LGD/160/2022 z 12 października 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020 – 2022 (do dnia 2 grudnia 2022 r.) Urząd realizował trzy Programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Somonino (dalej: „Programy opieki”). Uchwalone programy spełniały wymogi określone w art. 11a ust. 2 ww. ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt³. Określono w nich cele dotyczące zapewnienia opieki zwierzętom bezdomnym z terenu Gminy, zmniejszenie populacji zwierząt bezdomnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom Gminy. Wyłapywanie bezdomnych zwierząt odbywało się zgodnie z warunkami określonymi w uchwale Rady Gminy tj. odławianiem objęto bezdomne zwierzęta pozostawione bez opieki, w stosunku do których nie istniała możliwość ustalenia ich właścicieli, lub innej osoby odpowiedzialnej, pod której opieką dotychczas pozostawały. Odławianie oraz zapewnianie dalszej opieki nad bezdomnymi zwierzętami zlecono podmiotowi prowadzącemu działalność w tym zakresie. Gmina nie przeprowadzała kontroli realizacji zadań objętych umowami ze schroniskiem. Nie wpłynęły skargi, zgłoszenia i wnioski w zakresie podejmowanych działań/interwencji dotyczących bezdomnych zwierząt.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niewydawania przez Wójta zezwoleń, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach⁴ pomimo podpisania ze schroniskiem umów na prowadzenie działań polegających na odławianiu, przyjmowaniu i przetrzymywaniu bezdomnych zwierząt;

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 572, ze zm. (dalej: „uoz”).

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2519, dalej: u.c.p.g.

- przekazania do zaopiniowania podmiotom Projektu programu na rok 2020 – po terminie określonym w art. 11a ust. 7 uoz.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania ich bezdomności.

Opis stanu faktycznego

1.1. W Urzędzie, w okresie objętym kontrolą, obowiązywały trzy Pogramy opieki, które przyjęte zostały uchwałami Rady Gminy Somonino, na podstawie opracowanych i skierowanych przez Wójta projektów, tj.:

- a) Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Somonino na 2020 r., przyjęty uchwałą⁶ Rady Gminy Somonino nr XVII/167/2020 z dnia 5 marca 2020 r.
- b) Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Somonino na 2021 r., przyjęty uchwałą⁷ Rady Gminy Somonino nr XXIV/242/2021 z dnia 17 lutego 2021 r.
- c) Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Somonino na 2022 r., przyjęty uchwałą⁸ Rady Gminy Somonino nr XXXV/376/2022 z dnia 16 marca 2022 r.

Projekty programów skierowano do zaopiniowania do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kartuzach (dalej: „PLW”), działających na obszarze Gminy pięciu kół łowieckich tj. Wojskowego Koła Łowieckiego nr 319 „GROM”, Wojskowego Koła Łowieckiego nr 286 „SOKÓŁ”, Koła Łowieckiego „ŁABĘDŹ”, Koła Łowieckiego nr 22 „KULIK”, Koła Łowieckiego „RYS”.

Projekt programu opieki na 2020 r. przekazano do zaopiniowania podmiotom tj. PLW oraz zarządcom obwodów łowieckich działającym na obszarze Gminy po terminie określonym w art. 11 a ust. 7 uoz (szczegółowy opis w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

Zdaniem PLW opiniowany program wyraźnie, prawidłowo wyodrębnił kwestię dokarmiania wolnożyjących kotów w szerzej rozumianym aspekcie opieki nad nimi. Znalazły się w nim zapisy dotyczące zapewnienia schronienia, szczególnie w okresie zimowym. Zabrakło wskazania rozwiązania kwestii zapewnienia pomocy i opieki chorym kotom wolno bytującym. W odniesieniu natomiast do obowiązkowej sterylizacji albo kastracji zwierząt w schroniskach PLW wskazał, że należało dokonać zmiany zapisu w § 7 pkt 3 programu opieki, z uwagi na konieczność zlecenia przez gminę kastracji lub sterylizacji wszystkich odłowionych zwierząt z wyjątkiem zwracanych właścicielom. Termin wykonania zabiegu określony był w regulaminie schroniska i jako taki nie mógł pozostawać w sprzeczności z zasadami przyjętymi w przedmiotowym programie. Zdaniem PLW termin 30 dni wydawał się być nadmiernie wydłużony, gdyż zazwyczaj w schroniskach zabiegi pozbawiania możliwości rozmnażania wykonuje się po odbyciu kwarantanny przez nowoprzyjęte zwierzę. Zabiegi te muszą być wykonywane obowiązkowo wobec wszystkich psów i kotów, również tych, które były wydawane do adopcji, jeżeli nie istnieją

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1850.

⁷ Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 836.

⁸ Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1326.

przeciwwskazania do tych zabiegów – wiek lub stan zdrowia. W przypadku kotów „dzikich” również wobec tych zwracanych do środowiska naturalnego bytowania.

W podjętych uchwałach uwzględniono uwagi PLW negatywnie i wymagające modyfikacji, dotyczące obowiązkowej sterylizacji i kastracji zwierząt w schronisku, zapewnienia pomocy i opieki kotom wolno bytującym, zmiany nadmiernie wydłużonego terminu wykonania zabiegu sterylizacji i kastracji zwierząt w schronisku oraz doprecyzowania zagadnień dotyczących odławiania bezdomnych zwierząt oraz usypiania ślepych miotów.

Uchwały w sprawie Programu opieki zostały podjęte w terminie do 31 marca danego roku, tj. zgodnie z art. 11a ust. 1 uoz.

(akta kontroli str. 116-195, 205-208, 211-214, 641-645)

1.2. Obowiązujące w latach 2020-2022 Programy opieki opracowywane były na kolejny rok i odpowiadały wymogom określonym w uoz oraz zawierały elementy obligatoryjne wymagane art. 11a ust. 2 ww. ustawy ze skonkretyzowaniem ich treści. W Programach opieki określono ich cele tj. zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym z terenu Gminy, zmniejszenie populacji zwierząt bezdomnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom Gminy.

(akta kontroli, str. 209-210)

Urząd nie skorzystał z określonej w art. 11 a ust. 3 uoz możliwości wprowadzenia planu znakowania zwierząt w Gminie, nie promował (w tym nie dofinansowywał) zabiegów kastracji lub sterylizacji zwierząt mających właścicieli. PLW, w przesłanej do projektu Programu opieki na 2021 r. opinii, wskazał, że wprowadzenie obligatoryjnego znakowania wszystkich psów i kotów bytujących na terenie Gminy byłoby korzystne. Jego zdaniem stanowiłoby to korzystną profilaktykę bezdomności i znacznie ograniczyłoby liczbę zwierząt pozornie bezpańskich poprzez przyporządkowanie zwierząt do właścicieli. Znakowanie zwierząt pozwoliłoby m.in. na lepszą kontrolę szczepień psów przeciwko wściekliznie oraz na skuteczniejszy nadzór nad utrzymywaniem ras uznawanych za agresywne a zastosowanie identyfikacji elektronicznej ma szerokie zastosowanie i daje rozległe korzyści.

Z wyjaśnień Zastępcy Wójta wynika, że znakowanie zwierząt nie jest obligatoryjne i w poprzednich programach za lata ubiegłe nie były uwzględniane ze względu na koszty dodatkowe na ww. zadanie. Jednakże Gmina w przyszłości zamierza rozważyć wdrożenie dofinansowania zabiegów kastracji i sterylizacji zwierząt domowych.

(akta kontroli, str. 154-156, 211-214)

W obowiązujących Programach opieki zadania określono w sposób, umożliwiający ich realizację, wskazano podmioty, którym zlecono zadania dotyczące opieki i wyłapywania zwierząt bezdomnych oraz świadczenia usług weterynaryjnych w zakresie leczenia chorych i bezdomnych zwierząt i zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt domowych, tj. wskazano adres schroniska w którym mają być umieszczone zwierzęta bezdomne, gospodarstwo rolne w którym zapewnione zostanie miejsce dla bezdomnych zwierząt gospodarskich oraz lecznicy weterynaryjnej zapewniającej całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. Wskazano również sposób odławiania bezdomnych zwierząt, który miał być prowadzony w sposób stały – w odniesieniu do pojedynczych zgłoszeń z terenu Gminy oraz okresowy – w odniesieniu do znacznego obszaru Gminy oraz znacznej ilości zwierząt w przypadku stwierdzenia takiej konieczności przez lekarza weterynarii lub Wójta. Programy zawierały również informację, że odławianie bezdomnych zwierząt będzie prowadzone wyłącznie przy użyciu specjalistycznego sprzętu przeznaczonego do odławiania zwierząt, który nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia zwierząt, a także nie będzie im zadawał cierpienia, przy całkowitym zapewnieniu bezpieczeństwa ludziom. Informacje o odławianiu okresowym bezdomnych zwierząt podawane miały być do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu, na

stronie biuletynu informacji publicznej Urzędu oraz za pośrednictwem sołtysów. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki konieczności przeprowadzania odłowień okresowych.

(akta kontroli, str. 116-195, 213-214)

W Programach opieki wyodrębniono zadanie dotyczące opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie, ustalanie miejsc, w których przebywają oraz zapewnienie pomocy i opieki chorym kotom wolno bytującym, w tym ich odrobaczanie oraz ochronę przed pasożytami. W rejestrach zgłoszonych bezdomnych zwierząt prowadzonych w Gminie w okresie objętym kontrolą odnotowano 22 koty, z których 14 przekazano do schroniska, jednemu udzielono pomocy na skutek wypadku komunikacyjnego, jeden kot uciekł po przygotowaniu legowiska na działce zgłaszającego, a trzy koty, odnośnie których umieszczono ogłoszenie na portalach społecznościowych, znalazły nowych właścicieli.

W zakresie realizacji powyższego zadania Zastępca Wójta wskazał, że Gmina otrzymuje pojedyncze zgłoszenia od mieszkańców. Zgłoszenia takie określone zostały dla kota wolno żyjącego jako „zwierzę bezdomne”. Zgłoszeń takich jest stosunkowo niewiele w ciągu roku, w oparciu o rejestr są to najczęściej 3-4 zdarzenia. Po otrzymaniu zgłoszenia w sprawie bezdomnego kota lub wolno żyjącego nie ma pewności co do ustalenia rzeczywistego miejsca bytowania zwierzęcia. Na terenach wiejskich istnieje duże prawdopodobieństwo odnalezienia właściciela kotów. Jednakże po przeprowadzeniu wywiadu ze zgłaszającym i weryfikacji potencjalnego miejsca bytowania wolno żyjących kotów, Gmina otrzymuje zapewnienie od zgłaszającego o dokarmianiu zwierzęcia zwłaszcza w okresie zimowym. W przypadku, gdy zwierzę wymaga opieki weterynaryjnej, zostaje przekierowane do schroniska celem zapewnienia opieki. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano miejsc stałego bytowania kotów wolno żyjących, dlatego też nie zostały podjęte działania w zakresie zapewnienia dokarmiania zwierząt wolno żyjących oraz poprawy warunków bytowania. W przypadku otrzymania informacji o stałym pobycie kotów wolno żyjących Gmina rozpocznie działania w zakresie zapewnienia prawidłowej opieki nad nimi, dokarmianiu oraz zapewnieniu ochrony weterynaryjnej w razie wystąpienia takiej konieczności.

(akta kontroli, str. 641-645)

1.3. Nie określono mierników (produktu ani rezultatu) umożliwiających ocenę stopnia realizacji zadań określonych w Programach opieki, co utrudnia rzetelną analizę realizacji określonych w nich zadań.

Z wyjaśnień Zastępcy Wójta wynika, że Gmina nie opracowywała mierników realizacji zadań dla Programów opieki. Przed opracowaniem programu prowadzona była wewnętrzna dyskusja w jednostce pod względem podsumowania realizacji programu za rok ubiegły, jak również analizy opracowania bądź wdrożenia kolejnych zadań na kolejne lata. Spotkania wewnętrzne z udziałem pracownika odpowiedzialnego za zakres Programu oraz Kierownika Referatu miały na celu ocenę funkcjonowania Programu opieki, która następowała corocznie przed opracowaniem nowego dokumentu. Ocena programu polegała na podsumowaniu działań, ilości odłowionych zwierząt, jak również omówieniu potencjalnych problematycznych zdarzeń.

(akta kontroli, str. 211-214, 652-657)

1.4. Programy opieki na kolejne lata zawierały wskazanie dotyczące wysokości środków finansowych przeznaczonych na ich realizację. Programy na lata 2020 i 2021 zawierały kwotę na realizację zadań, oraz sposób jej rozdysponowania. W programie na 2022 r. wskazano wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań tj. zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt oraz zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej dla zwierząt rannych w szczególności w przypadkach zdarzeń drogowych.

(akta kontroli, str. 116-195)

1.5 Gmina nie podejmowała oraz nie współfinansowała działalności dotyczącej kastracji i sterylizacji zwierząt domowych. W Programach opieki na lata 2020, 2021 i 2022 wskazano, że w celu ograniczenia niekontrolowanego rozrodu zwierząt domowych w schronisku dla zwierząt przeprowadzane będą zabiegi sterylizacji i kastracji bezdomnych zwierząt. Zabiegi te przeprowadzane były przez lekarza weterynarii, po odbyciu kwarantanny tj. 14 dni od umieszczenia zwierząt w schronisku, z uwagi na możliwość zgłoszenia się właściciela lub opiekuna. Zabiegom poddawano wszystkie psy i koty, które wydawane były do adopcji, jeżeli nie istniały przeciwwskazania do tych zabiegów – wiek lub stan zdrowia. Również w przypadku kotów „dzikich” zwracanych do naturalnego środowiska bytowania zlecono wykonanie takich zabiegów. Podejmowanie decyzji o sterylizacji lub kastracji zwierząt, które trafiły do schroniska podejmowane było przez lekarza weterynarii oraz kierownika schroniska.

Z informacji otrzymanej przez Gminę ze schroniska wynika, że zwierzęta przekazane z terenu Gminy zostały poddane zabiegom weterynaryjnym tj. odpchłone, odrobaczone, zaszczepione p/w wściekliznie. Na 25 przekazanych zwierząt trzy zostały wykastrowane, dziewięć zaszczepionych, jeden pies poddany został eutanazji, natomiast 12 przekazanych zostało do adopcji, w schronisku przebywało 12 zwierząt oczekujących na adopcję (jedno zwierzę przekazane do schroniska w 2020 r., trzy zwierzęta w 2021 r. oraz osiem przekazanych w 2022 r.).

Z wyjaśnień Zastępcy Wójta wynika, że w celu realizacji powyższego zadania rozważane jest wprowadzenie w kolejnych latach zachęt finansowych do przeprowadzania zabiegów kastracji lub sterylizacji zwierząt, których właściciele w rozliczeniu podatkowym wskazali adres zamieszkania jako Gminę. Ponadto Gmina nie prowadzi rejestracji i znakowania psów.

(akta kontroli, str. 79-84, 213-214)

1.6 Gmina realizowała określony w art. 10 a ust. 3 uoz zakaz „puszczania” psów bez możliwości ich kontroli i bez oznakowania umożliwiającego identyfikację właściciela lub opiekuna poprzez informowanie o tym fakcie podczas zebrań sołeckich.

Z wyjaśnień Zastępcy Wójta wynika, że informacje dotyczące zakazu „puszczania” psów bez możliwości ich kontroli przekazywane były w trakcie zebrań sołeckich organizowanych na terenie Gminy (z wyłączeniem okresu trwania pandemii). W zakresie zadań wynikających z Programów opieki zostały wpisane w czynności pracownika Urzędu – inspektora ds. rolnictwa i ochrony środowiska zadania dotyczące podejmowania działań na rzecz ochrony zwierząt oraz współpraca z samorządem lekarsko-weterynaryjnym, z instytucjami i organizacjami społecznymi w celu realizacji przepisów uoz. Przypadki puszczenia psów bez kontroli i bez oznakowania miały miejsce sporadycznie w ciągu ostatnich lat. W sytuacji braku informacji o właścicielach Gmina udostępniała dane o zdarzeniu i lokalizacji zwierzęcia na portalach społecznościowych.

(akta kontroli, str. 213-214)

1.7 Gmina podejmowała działalność informacyjno-popularyzatorską w celu zapobiegania bezdomności zwierząt. W celu odnalezienia właściciela bezdomnego zwierzęcia bądź znalezienia nowego, zamieszczano ogłoszenia na stronach internetowych i portalach społecznościowym Gminy⁹. W okresie od 2020 r. opublikowano łącznie 17 ogłoszeń na 56 przypadków zgłoszeń bezdomnych zwierząt.

⁹ Strona www, pod adresem: <http://www.somonino.pl>, profil na Facebook'u, pod adresem: <https://www.facebook.com/gminasomonino/> oraz profil na Instagramie: <http://www.instagram.com/gminasomonino/>

Nie korzystano z możliwości propagowania wiedzy w szkołach, programów edukacyjnych zajmujących się ochroną zwierząt.

Z wyjaśnień Zastępcy Wójta wynika, że na terenie Gminy nie działały organizacje zajmujące się ochroną zwierząt. Gmina współpracowała z kołami łowieckimi działającymi na terenie Gminy, jak również z mieszkańcami, a nawet turystami, którzy spędzali czas na terenie Gminy i dla których dobro zwierząt nie jest obojętne. Do współpracy z Gminą angażował się Posterunek Policji w Somoninie, lekarze przychodni weterynaryjnej w Kartuzach, z którą Gmina podpisała umowę w zakresie opieki całodobowej w przypadkach zdarzeń drogowych oraz niektórzy z sołtysów. W okresie objętym kontrolą Gmina nie prowadziła działań edukacyjnych w szkołach podstawowych z uwagi na trwający od 2020 r. okres pandemii oraz prowadzenie zajęć lekcyjnych zdalnie. W odniesieniu do organizacji społecznych i fundacji, pomimo że na terenie gminy nie działają takie organizacje, Gmina podejmowała współpracę m.in. z Ośrodkiem Rehabilitacji Dzikich Zwierząt „OSTOJA” w Pomieczynie w zakresie dzikich zwierząt i ptaków, zwłaszcza rannych. Gmina nawiązała również współpracę z Fundacją PAKA, która pomaga w zorganizowaniu domu zastępczego dla bezdomnych zwierząt, a w dalszym etapie nowego właściciela.

(akta kontroli, str. 79-84, 643-645)

1.8 Finansowanie przez Gminę zadań związanych z zapobieganiem bezdomności zwierząt dotyczyło prowadzenia działań interwencyjno-profilaktycznych polegających na odławianiu i przetrzymywaniu bezdomnych zwierząt, w szczególności psów i kotów i umieszczeniu ich w schronisku oraz świadczenia usług weterynaryjnych, tj. leczenia chorych i bezdomnych zwierząt domowych w przypadkach koniecznych oraz zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt (poprzez bezpośredni lub telefoniczny kontakt ze schroniskiem dla zwierząt, który zapewniał opiekę weterynaryjną lub z dyżurnym lekarzem weterynarii).

Wydatki na finansowanie zadań związanych z zapobieganiem bezdomności z roku na rok ulegały zmniejszeniu i wynosiły w latach 2020-2022 (do 30 września) odpowiednio: 35,4 tys. zł, 25,2 tys. zł i 18,9 tys. zł.

Populacja zwierząt bezdomnych w Gminie w latach 2020-2022 utrzymywała się na stałym poziomie i wyniosła w latach 2020-2022 (do 30 września) odpowiednio: 18 (w tym siedem psów i 11 kotów), 20 (w tym 14 psów, cztery koty, jeden łabędź i jeden bocian) i 18 (w tym 11 psów i siedem kotów).

Liczba zwierząt bezdomnych odłowionych i przekazanych przez Gminę do schroniska wyniosła w latach 2020-2022 (do 30 września) odpowiednio: 14 (w tym sześć psów i osiem kotów), trzy (w tym dwa psy i jeden kot), osiem (w tym trzy koty i pięć psów).

Liczba zwierząt objętych pomocą lekarza weterynarii wskutek zdarzeń drogowych wyniosła w latach 2020-2022 (do 30 września) odpowiednio: jeden pies, dwa (w tym jeden pies i jeden kot), jeden pies.

Liczba zwierząt, które znalazły nowych właścicieli na skutek kampanii informacyjnej prowadzonej przez Gminę w mediach społecznościowych wyniosła w latach 2020-2022 (do 2 grudnia 2022 r.) odpowiednio: cztery (w tym trzy koty i jeden pies), 12 psów.

(akta kontroli, str. 79-84, 227-284, 649-657)

1.10 W Gminie reagowano na bieżąco w sprawie zgłoszeń dotyczących bezdomnych zwierząt, prowadzono ewidencję bezdomnych zwierząt, zgłoszeń niehumanitarnego traktowania zwierząt oraz wykaz zgłoszeń martwej zwierzyny.

Rejestry zgłoszeń bezdomnych zwierząt prowadzone były na każdy rok oddzielnie, zawarte w nich informacje dotyczyły daty zaistnienia zdarzenia, miejscowości, w której znaleziono zwierzę, określenia gatunku zwierzęcia, dane zgłaszającego oraz opis sytuacji dotyczącej zgłoszenia.

Zgłoszenia, które wpływały do Urzędu pochodziły m.in. od mieszkańców Gminy, Policji w Somoninie, turystów oraz anonimowych zgłoszeń. W Urzędzie nie zarejestrowano skarg na brak lub spóźnioną reakcję na takie zgłoszenia.

Z wyjaśnień Zastępcy Wójta wynika, że po otrzymaniu zgłoszenia i weryfikacji danej sytuacji (stan zdrowia zwierzęcia, wygląd, oznaki typu obroża, zachowania zwierzęcia itd.), zgłoszenie przekierowywane było do Wykonawcy świadczącego opiekę i wylapywanie bezdomnych zwierząt. W przypadku braku możliwości współpracy ze zgłaszającym, zwierzę było zabezpieczone na posesji zgłaszającego do czasu przyjazdu przedstawiciela schroniska. Dane kontaktowe, jak również adresowe przekazywane były Wykonawcy usługi, który następnie kontaktował się telefonicznie ze zgłaszającym zdarzenie w celu ponownego ocenienia zdarzenia oraz ustalenia odebrania zwierzęcia. Transport zwierzęcia do schroniska odbywał się przystosowanym do tego środkiem transportu. Odławianie prowadzone było wyłącznie przy użyciu specjalistycznego sprzętu do odławiania zwierząt, które nie stwarzało zagrożenia dla życia i zdrowia zwierząt, jak również nie zadawało im cierpienia. W przypadku prawdopodobieństwa ustalenia właściciela zwierzęcia stosowano ogłoszenia na portalach społecznościowych Gminy oraz współpracującego schroniska. Gmina posiadała również klatkę w Gminnym Przedsiębiorstwie Remontowo-Usługowym w Sławkach („GPRU”), która w przypadku braku możliwości przetrzymania zwierzęcia przez zgłaszającego stanowiła zabezpieczenie dla zwierzęcia. W GPRU były wyznaczone dyżury całodobowe przez pracownika GPRU, który do czasu przyjazdu przedstawiciela ze schroniska zapewniał odpowiednie warunki zwierzętom, w tym karmę i wodę. W większości przypadków mieszkańcy Gminy starali się współpracować i zapewniali opiekę zwierzęciu. Dodatkowym wsparciem dla działań Gminy w zakresie zapewnienia opieki do czasu przekazania zwierząt schronisku była współpraca z sołtysami. Zgłoszenia w sprawie zwierząt bezdomnych dokonywane były również po godzinach funkcjonowania Urzędu. Zgodnie z umową ze schroniskiem interwencje wyjazdowe wykonywane były od godziny ósmej do osiemnastej. Po godzinie osiemnastej do godziny ósmej samochód interwencyjny podejmował wyjazdy tylko do zwierząt rannych i w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia ludzkiego. Zgłoszenia otrzymane po godzinie osiemnastej na numer telefonu służbowego pracownika zlecane były do wykonania na kolejny dzień.

(akta kontroli, str. 79-82, 213-214, 380-393, 649-654)

1.11 W latach 2020-2022 (do 30 września) Urząd przyjął zgłoszenia o 18, 20, 18 (razem 56) bezdomnych zwierzętach. Każde zgłoszone zwierzę zostało zarejestrowane, opisane i sfotografowane przed przekazaniem do schroniska bądź lecznicy weterynaryjnej.

W ramach umów z Ośrodkiem Tresury Psów „BAJER” hotel i schronisko dla psów – Sławomir Twardziak, Małoszyce 1c, 84-300 Lębork (dalej: BAJER) odłowiono i przekazano do schroniska 25 zwierząt (11 kotów i 14 psów), które po odbytej kwarantannie zostały zaszczepione i oczekiwały na adopcję. Do schroniska przekazano również zwierzę ranne w wypadku komunikacyjnym, któremu po wcześniejszym udzieleniu pomocy weterynaryjnej zapewniano miejsce w schronisku. Zwierzę to ostatecznie przekazane zostało do adopcji i znalazło nowego właściciela. Pozostałe zwierzęta albo znalazły nowych właścicieli lub zostały odebrane przez dotychczasowych właścicieli, w jednym przypadku podjęto decyzję o uśpieniu zwierzęcia z uwagi na liczne obrażenia poniesione wskutek wypadku i braku rokowania na wyzdrowienie. W rejestrze bezdomnych zwierząt odnotowano jeden przypadek rannego zwierzęcia (bociana), który przekazany został do ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt OSTOJA w Pomieczyźnie.

W raporcie o stanie Gminy Somonino 2020 wskazano, że Gmina otrzymała 10 zgłoszeń dotyczących łącznie 18 bezdomnych zwierząt domowych, z tego siedmiu

psów i 11 kotów. Sześć psów i osiem kotów oddano do schroniska, natomiast czterem zwierzętom znaleziono „nowy dom” bez interwencji schroniska. W jednym przypadku bezdomnego psa, który został potrącony przez samochód (sprawcy nie ustalono), została udzielona pomoc weterynaryjna, a następnie pies został przekazany do schroniska.

W raporcie o stanie Gminy Somonino 2021 wskazano, że Gmina otrzymała łącznie 17 zgłoszeń dotyczących łącznie 20 bezdomnych zwierząt, w tym jeden bocian, jeden łabędź, 14 psów i cztery koty. Jednego psa i jednego kota oddano do schroniska, natomiast pozostałym zwierzętom znaleziono „nowy dom” bez interwencji schroniska. Jeden pies i jeden kot zostały potrącone, zwierzętom udzielono pomocy weterynaryjnej. W przypadku psa, który został potrącony przez samochód (sprawcy nie ustalono), została udzielona pomoc weterynaryjna, a następnie został znaleziony właściciel, natomiast potrącony kot został przekazany do schroniska.

(akta kontroli, str. 227-284, 652-657)

1.12 Zapewniono bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt. Wyłapywanie bezdomnych zwierząt odbywało się zgodnie z warunkami określonymi w uchwale Rady Gminy w sprawie Programu opieki tj. odławianiem objęto bezdomne zwierzęta pozostawione bez opieki, w stosunku do których nie istniała możliwość ustalenia ich właścicieli, lub innej osoby odpowiedzialnej, pod której opieką dotychczas pozostawały, a w szczególności chore lub zagrażające życiu, zdrowiu i bezpieczeństwu ludzi. Odławianie oraz zapewnianie dalszej opieki nad bezdomnymi zwierzętami zlecono podmiotowi prowadzącemu działalność w tym zakresie, którego adres podano na tablicy ogłoszeń w Urzędzie oraz na stronie internetowej Urzędu. Nie wystąpił przypadek braku możliwości zapewnienia miejsca w schronisku, a tym samym konieczność zapewnienia opieki w innej placówce.

(akta kontroli, str. 79-84, 227-229, 641-645)

1.13 W Urzędzie nie prowadzono analiz, w jakim stopniu wydatki na zapobieganie bezdomności skutkowały zmniejszeniem liczby zwierząt bezdomnych.

Z wyjaśnień Zastępy Wójta wynika, że Gmina nie przeprowadzała analiz skuteczności zaplanowanych działań na rzecz zapobiegania bezdomności, jednakże analizując ilość zgłoszeń oraz końcową ilość zwierząt przekazanych do schroniska w celu zapewnienia opieki można wywnioskować, że współpraca z mieszkańcami oraz rozpowszechnianie informacji na portalach społecznościowych o zdarzeniach z udziałem zwierząt daje większe możliwości w zakresie odnalezienia właściciela bądź znalezienia nowego właściciela lub opiekuna. Zastępca Wójta wskazał również, że Gmina nie współdziałała z innymi gminami w sprawie wspólnej realizacji zadań z zakresu opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania ich bezdomności.

(akta kontroli, str. 75-82, 211-214)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Przekazanie projektu Programu opieki na rok 2020 do zaopiniowania podmiotom nastąpiło 10 lutego tj. dziewięć dni po terminie, 11 lutego tj. dziesięć dni po terminie, 12 lutego tj. jedenaście dni po terminie, 17 lutego tj. szesnaście dni po terminie, 18 lutego tj. siedemnaście dni po terminie określonym w art. 11 a ust. 7 uoz. Osobą odpowiedzialną za tą nieprawidłowość był pracownik Referatu Inwestycji, Infrastruktury, Rolnictwa i Ochrony Środowiska, zgodnie z zakresem jego obowiązków.

Z wyjaśnień Zastępy Wójta wynika, że opóźnienie przekazania projektu Programu opieki do zaopiniowania w 2020 r. wynikało z tego, iż pracownik mający w zakresie obowiązków przygotowanie ww. dokumentu w okresie od 15 stycznia do 22 stycznia 2020 r. przebywał na urlopie szkoleniowym. Ponadto niedotrzymanie terminu

przekazania dokumentu do zaopiniowania nastąpiło z uwagi na przeoczenie pracownika, które mogło być spowodowane przekazaniem dodatkowego zadania w zakresie współpracy w ramach programu „Czyste powietrze”, które dotychczas realizowane było przez pracownika innego referatu.

(akta kontroli str. 126-135, 211-214, 641-645)

Jednak w zakresie obowiązków pracownika wskazano, że w przypadku nieobecności pracownika Referatu Inwestycji, Infrastruktury, Rolnictwa i Ochrony Środowiska (któremu powierzono funkcję koordynatora działań podejmowanych w ramach programu), jest on zastępowany przez osobę zatrudnioną na stanowisku ds. budownictwa i planowania przestrzennego. Między powrotem z urlopu pracownika, a terminem na przekazanie Programu opieki upłynęło dziewięć dni podczas których nie wykonano obowiązku wynikającego z art. 11 a ust. 7 uoz.

OCENA CZĄSTKOWA

Uchwalone przez Gminę Programy opieki nad zwierzętami spełniały obligatoryjne ustawowe wymogi określone w art. art. 11 a ust. 2 uoz. W Programach opieki określono ich cele tj. zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym z terenu Gminy, zmniejszenie populacji zwierząt bezdomnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom Gminy. Wyłapywanie bezdomnych zwierząt odbywało się zgodnie z warunkami określonymi w uchwale Rady Gminy w sprawie Programu opieki tj. odławianiem objęto bezdomne zwierzęta pozostawione bez opieki, w stosunku do których nie istniała możliwość ustalenia ich właścicieli, lub innej osoby odpowiedzialnej, pod której opieką dotychczas pozostawały. Odławianie oraz zapewnianie dalszej opieki nad bezdomnymi zwierzętami zlecono podmiotowi prowadzącemu działalność w tym zakresie. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła przekazania projektu Programu na rok 2020 do zaopiniowania podmiotom po terminie określonym w art. 11 a ust. 7 uoz.

OBSZAR

2. Zlecenie zadań w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz ocena nadzoru nad realizacją tych zadań (w tym także w aspekcie rozliczeń finansowych).

Opis stanu faktycznego

2.1 Rada Gminy Somonino nie określiła wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca świadczący usługi w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami i prowadzący schronisko dla takich zwierząt.

Wójt Gminy nie wydawał na podstawie art. 7 ust. 6 u.c.p.g. zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami wymaganych art. 7 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych w dniu 23 listopada 2022 r. została podjęta przez Radę Gminy Somonino uchwała Nr XLVII/440/2022 w sprawie wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części¹⁰.

(akta kontroli str. 79-82, 662-670)

2.2 Wyłapywanie zwierząt bezdomnych na terenie Gminy miało charakter stały i odbywało się na podstawie zgłoszeń mieszkańców (w związku z § 6 ust. 1 Programów opieki) tj. zgodnie z § 2 rozporządzenia w sprawie wyłapywania zwierząt¹¹. W związku z powyższym, realizując wymóg określony w § 3 ww.

¹⁰ Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 4801.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt, Dz. U. z 1998 r. Nr 116, poz. 753.

rozporządzenia, Programy opieki, po ich uchwaleniu przez Radę Gminy, podlegały publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu.

(akta kontroli, str. 79-82, 211-214)

2.3 W okresie objętym kontrolą zawarto dwie¹² umowy z BAJEREM w zakresie prowadzenia działań interwencyjno-profilaktycznych polegających na odławianiu, przyjmowaniu i przetrzymywaniu bezdomnych zwierząt, w szczególności psów i kotów oraz umieszczeniu ich w schronisku. Umowę na wyłapywanie zwierząt Wójt zawarł z podmiotem, który uzyskał zezwolenie na wykonywanie opieki nad bezdomnymi zwierzętami zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 i 4 u.c.p.g. Decyzją z dnia 28 kwietnia 2020 r. Wójt Gminy Nowa Wieś Lęborska udzielił firmie BAJER zezwolenia na świadczenie usług w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt na terenie Gminy Nowa Wieś Lęborska. Przedmiotem prowadzonej działalności było świadczenie usług w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt. Obszarem działalności objętej zezwoleniem był teren Gminy Nowa Wieś Lęborska (powiat lęborski). Działania w zakresie wyłapywania zwierząt obejmowały m.in. przewiezienie i umieszczenie ich w schronisku przy użyciu sprzętu pozwalającego na humanitarne wyłapywanie zwierząt. Zwierzęta przewożone miały być tylko pojazdem przystosowanym do przewozu zwierząt, zapewniającym godziwe warunki przewozu oraz ochronę przed wpływem warunków atmosferycznych. Brak zezwolenia o którym mowa art. 7 ust. 1 pkt 3 u.c.p.g. w gminach opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

W 2018 r. zaproszenie do złożenia oferty w rozpoznaniu cenowym na świadczenie usług polegających na odławianiu i przetrzymywaniu w schronisku bezpiecznych zwierząt oraz zapewnieniu im optymalnych warunków bytowania w latach 2019-2020 skierowano do sześciu schronisk. W zaproszeniu wskazano, że oferta powinna być zawierać koszt odłowienia i utrzymania w schronisku jednego psa i jednego kota oraz kwotę ryczałtową – miesięczną na wykonywanie ww. usług. W kalkulacji kosztów należało przewidzieć: odłowienie i transport zwierzęcia z miejsca odłowu do schroniska, zapewnienie optymalnych warunków bytowania zwierzęcia w schronisku, zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom w schronisku oraz prowadzenie całodobowej kampanii adopcji w celu znalezienia nowych domów dla bezdomnych zwierząt. W odpowiedzi na powyższe zaproszenie ofertę złożyły dwa schroniska. W wyniku przeprowadzonego postępowania wybrano ofertę BAJER. Zgodnie ze streszczeniem i porównaniem cenowym ofert, wybrano ofertę najkorzystniejszą tj. najniższą cenowo.

W 2020 r. zaproszenie do złożenia oferty na świadczenie usług polegających na odławianiu oraz przetrzymywaniu w schronisku bezpiecznych zwierząt z terenu Gminy w latach 2021-2022 skierowano do dwóch schronisk. W zaproszeniu do złożenia oferty opisano szczegółowo przedmiot zamówienia, którym miało być wyłapywanie w okresie od dnia podpisania umowy do 31 grudnia 2022 r. bezdomnych zwierząt z terenu Gminy oraz sprawowanie opieki nad nimi w schronisku dla bezdomnych zwierząt. Wyłapywanie i przetrzymywanie ww. zwierząt w schronisku odbywać się miało zgodnie z warunkami określonymi w uoz oraz Uchwale Nr XVII/167/2020 Rady Gminy Somonino z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy na 2020 r. Wskazano również obowiązki Wykonawcy dotyczące wyłapywania bezdomnych zwierząt na terenie Gminy oraz utrzymywania ich w schronisku, zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej bezdomnym zwierzętom w schronisku, 24-godzinnej gotowości (7 dni w tygodniu oraz

¹² Umowa nr ZP.272.228.2019 z dnia 05.01.2019 r. na kwotę 35,4 tys. zł brutto rocznie oraz umowa nr ZP.272.4.2021 z dnia 05.01.2021 r. na kwotę 25,2 tys. zł brutto rocznie.

we wszystkie święta) do odłowu i transportu zwierząt, prowadzenia kampanii adopcji w celu znalezienia nowych domów dla bezdomnych zwierząt. Schronisko zobowiązane zostało również do przekazywania sprawozdań półrocznych do końca miesiąca następującego po półroczu, którego dotyczyło, w formie pisemnej w celu kontroli sprawowanej opieki nad zwierzętami bezpańskimi z terenu gminy oraz przekazywania zdjęć każdego odłowionego psa i kota. W zaproszeniu wskazano, że oferta powinna być zawierać ogólną cenę brutto za wykonanie usługi z podaniem ryczałtowej stawki miesięcznej za wykonanie usługi. Cena powinna być obejmować następujące czynności: złapanie (odłowienie) bezdomnego zwierzęcia z terenu Gminy, transport – uwzględnienie kosztu dojazdu i dowozu zwierząt do schroniska, przyjęcie zwierzęcia do schroniska – wyliczenie kosztów niezbędnych szczepień ochronnych, odrobaczenie i odpchlenie, w zakresie pobytu bezdomnego zwierzęcia w schronisku – należało uwzględnić koszt karmienia, pojenia oraz opieki weterynaryjnej bez względu na czas w jakim zwierzę będzie przebywać w schronisku, sterylizację lub kastrację bezdomnego zwierzęcia oraz utylizację zwłok.

Przed podpisaniem umowy w roku 2020 ze schroniskiem Gmina skontrolowała obydwa schroniska, które złożyły ofertę w odpowiedzi na zaproszenie¹³ do złożenia oferty na świadczenie usług polegających na odławianiu i przetrzymywaniu w schronisku bezpańskich zwierząt z terenu Gminy w latach 2021 – 2022. Kontrola przeprowadzona w pierwszym schronisku miała na celu sprawdzenie warunków bytowania zwierząt, jakie zostały przekazane do niego z interwencji prowadzonych na terenie Gminy. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Łącznie na terenie schroniska przebywało 45 zwierząt, których warunki bytowania określono jako bardzo dobre, znajdowały się w pomieszczeniach krytych z których wpuszczane były na wybiegi spełniające normy. W schronisku znajdowały się również pomieszczenia socjalno-weterynaryjne. Zwierzęta były w bardzo dobrym stanie zdrowotnym.

Kontrola przeprowadzona w drugim schronisku miała na celu sprawdzenie warunków bytowania zwierząt oraz weryfikacji co do możliwej współpracy Gminy ze schroniskiem. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Na terenie schroniska przebywało 145 zwierząt, których warunki bytowania uznano jako bardzo dobre. Zwierzęta znajdowały się w krytych budach z których wypuszczane były na wybiegi. Ponadto w schronisku znajdowały się również pomieszczenia socjalno-weterynaryjne. Zwierzęta były w bardzo dobrym stanie zdrowotnym.

W wyniku przeprowadzonego postępowania wybrano ofertę złożoną przez BAJER. Zgodnie ze streszczeniem i porównaniem cenowym ofert, wybrana została oferta najkorzystniejsza (z ceną niższą niż przedstawiono w złożonej ofercie). W dokumentacji dotyczącej przeprowadzonego postępowania wskazano również, że przy dokonaniu wyboru oferty uwzględniono również dotychczasową współpracę z wybranym schroniskiem, co było zgodne z obowiązującym w Gminie Regulaminem udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Somonino, których wartość nie przekracza kwoty 130 000 zł.

Pierwsza z umów zawarta została na okres od 5 stycznia 2019 r. do 5 stycznia 2021 r., natomiast druga na okres od 6 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. Umowy obejmowały prowadzenie działań interwencyjno-profilaktycznych polegających na odławianiu, przyjmowaniu i przetrzymywaniu bezdomnych zwierząt, w szczególności psów i kotów i umieszczeniu ich w schronisku, gdzie po 15 dniach kwarantanny miały zostać zaszczepione i oczekiwać na adopcję. Podmiot ten miał zapewnić bezdomnym

¹³ Pismo z dnia 18 listopada 2020 r. skierowane do dwóch Wykonawców, którzy złożyli oferty na świadczenie usługi polegającej na wykonaniu odłowu, przyjmowaniu i przetrzymywaniu zwierząt bezdomnych z terenu Gminy Somonino w schronisku oraz zapewnieniu im optymalnych warunków bytowania w schronisku jak i całodobową opiekę weterynaryjną.

zwierzętom miejsce w schronisku, w tym optymalne warunki bytowe tj. karmę, suche legowisko, obszerny boks, wybiegi oraz całodobową opiekę weterynaryjną.

Przekazanym do BAJERA zwierzętom zgodnie z umową miało zostać zapewnione miejsce w schronisku. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki braku możliwości zapewnienia miejsc w schronisku bezdomnym zwierzętom.

(akta kontroli, str. 285-365, 373-379)

Ponadto zawarto również dwie¹⁴ umowy na świadczenie usług weterynaryjnych tj. leczenia chorych i bezdomnych zwierząt domowych w przypadkach koniecznych oraz zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt domowych z Lecznicą Weterynaryjną w Kartuzach. Umową objęto świadczenie usług w zakresie leczenia chorych i bezdomnych zwierząt domowych w koniecznych przypadkach – według faktycznie poniesionych kosztów, przyjęcia kota – psa do lecznicy, zabiegi operacyjne, kastrację, sterylizację, eutanazję z utylizacją oraz pomoc w schwytaniu lisów wraz z użyciem środka usypiającego.

(akta kontroli, str. 366 -372)

Kontrola 100% wydatków poniesionych przez Gminę na zapobieganie bezdomności zwierząt w okresie objętym kontrolą w łącznej wysokości 80 424,00 zł wykazała, że wszystkie wydatki poniesiono na podstawie faktur, które zostały sprawdzone pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym, zatwierdzone do zapłaty przez upoważnione osoby i wprowadzone do ewidencji księgowej oraz terminowo opłacone. W umowie zawartej pomiędzy Gminą a BAJEREM na wyłapywanie bezdomnych zwierząt i ich transport do schroniska (wraz z zapewnieniem opieki w schronisku) określono miesięczną opłatę ryczałtową:

- a) w okresie od 5 stycznia 2019 r. do 5 stycznia 2021 r. w wysokości 2 952,00 zł;
- b) w okresie od 6 stycznia 2021 r. 31 grudnia 2022 r. w wysokości 2 100,00 zł.

W okresie objętym kontrolą opłacono również dwie faktury na kwotę 900,00 zł dotyczące usługi weterynaryjnej w związku z udzieleniem pomocy dwóm psom oraz jednemu kotu biorącym udział w wypadkach drogowych na terenie Gminy Somonino.

(akta kontroli, str. 301-306, 366-372, 394-399, 467-566, 636-639)

2.4 Umowy na wyłapywanie zwierząt zawarto z przedsiębiorcą spełniającym wymogi określone w decyzjach¹⁵ w sprawie udzielenia zezwolenia na świadczenie usług w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt na terenie Gminy Nowa Wieś Lęborska. Obszarem działalności objętej zezwoleniem był teren Gminy Nowa Wieś Lęborska (powiat lęborski, województwo pomorskie).

Zawarte umowy ze schroniskiem na prowadzenie działań interwencyjno-profilaktycznych polegających na odławianiu, przyjmowaniu i przetrzymywaniu bezdomnych zwierząt zawierały zapisy m.in. dotyczące prawa do kontroli prawidłowości wykonywania zadań objętych umową przez Wykonawcę, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania ustawy uoz.

W zaproszeniu do złożenia ofert na świadczenie usług polegających na odławianiu i przetrzymywaniu w schronisku bezpiecznych zwierząt na lata 2021-2022 wskazywano na konieczność przekazywania przez wykonawcę sprawozdań półrocznych w zakresie

¹⁴ Umowa nr ZP.222.82.2019 z dnia 01.04.2019 r. oraz umowa nr ZP.272.17.2021.TG z dnia 12.02.2021 r.

¹⁵ Decyzja nr 1/2010 z dnia 28.04.2010 r. i nr 1/2020 z dnia 28 kwietnia 2020 r. wydana przez Wójta Gminy Nowa Wieś Lęborska.

kontroli opieki sprawowanej nad zwierzętami bezpańskimi z terenu Gminy. W umowach zawartych z BAJER nie określono jednak takiego obowiązku.

Z wyjaśnień Zastępcy Wójta odnośnie powyższego braku kontroli wykonywania zadań i braku konieczności ich sprawozdawania wynika, że:

- kontrolę schroniska przeprowadzono tylko raz przed ogłoszeniem zaproszenia na wykonywanie usług w zakresie odławiania i przetrzymywania w schronisku bezpańskich zwierząt. Oprócz kontroli schroniska BAJER Gmina skontrolowała również schronisko Animals w Kościerzynie w takim samym zakresie. Kontrole w obu schroniskach nie wykazały nieprawidłowości;

- Gmina od lat współpracuje ze schroniskiem BAJER. Do tej pory współpraca nie była konfliktowa, ponadto Wykonawca każdorazowo informował telefonicznie Zamawiającego o odebraniu zwierząt z miejsca przetrzymywania, jak również po zakończeniu każdego miesiąca wraz z fakturą dostarczał informacje dotyczące transportu zwierząt, które w danym okresie odebrał. Dodatkowo w umowie na lata 2021-2022 znajduje się zapis, że Zamawiający zastrzega sobie prawo do kontroli prawidłowości wykonywania zadań objętych umową przez Wykonawcę, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania ustawy uoz. W przypadku gdyby pojawiły się wątpliwości co do realizacji wykonywanych usług Gmina podjęłaby czynności kontrolne.

[akta kontroli str. 301-372)

Z analizowanych przez NIK faktur przedłożonych przez schronisko nie wynikało, czy w okresie objętym kontrolą w schronisku przeprowadzono kastrację czy też sterylizację psów odłowionych na terenie Gminy. Urząd nie weryfikował, czy zabiegi te faktycznie przeprowadzono. Dopiero z przedstawionego w trakcie kontroli zestawienia otrzymanego ze schroniska w dniu 10 listopada 2022 r. wynika, że na 25 przekazanych do schroniska zwierząt jedno poddane zostało sterylizacji/kastracji. Obligatoryjna sterylizacja i kastracja zwierząt przebywających w Schronisku została wpisana w § 7 Programów opieki, w których wskazano, że w celu ograniczenia niekontrolowanego rozrodu zwierząt domowych w schronisku dla zwierząt przeprowadzane będą zabiegi sterylizacji i kastracji wyłącznie przez lekarza weterynarii.

W badanym okresie do Urzędu nie wpłynęły skargi, zgłoszenia i wnioski w zakresie podejmowanych działań/interwencji dotyczących bezdomnych zwierząt.

(akta kontroli str. 79-82, 640)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Wójt nie wydawał zezwoleń o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 u.c.p.g. pomimo, że podpisał ze schroniskiem umowy na prowadzenie działań interwencyjno-profilaktycznych polegające na odławianiu, przyjmowaniu i przetrzymywaniu bezdomnych zwierząt.

Zastępca Wójta wskazał, że na terenie Gminy w okresie badanym nie wydano zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz na prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt. Wskazał ponadto, że w zapisach zaproszenia do składania ofert na lata 2019-2020 Gmina nie zawarła zapisów dotyczących przedstawienia dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu w postępowaniu, ponieważ zawiera umowę co dwa lata na świadczenie usługi w zakresie odławiania i przetrzymywania w schronisku bezpańskich zwierząt. Gmina była w posiadaniu dokumentów dotyczących posiadania zezwolenia na prowadzenie działalności na świadczenie przedmiotowych usług. W ofertach na świadczenie ww. usług za lata poprzednie Gmina otrzymała dokumenty potwierdzające uzyskanie zezwolenia na prowadzenie

schroniska, natomiast na stronie internetowej Głównego Lekarza Weterynarii zweryfikowano wpis do rejestru podmiotów objętych nadzorem weterynaryjnym.

Wójt nie wyjaśnił przyczyn niewydawania zezwoleń o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 u.c.p.g.

(akta kontroli, str. 211-214, 641-645)

NIK przyznaje, że wykonywanie części zadań obejmujących opiekę nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt Gmina może powierzyć podmiotowi nie wchodzącemu w skład administracji samorządowej, tj. podmiotowi prowadzącemu schronisko dla bezdomnych zwierząt.

Schronisko realizujące dla gminy zadania określone w Programach opieki posiadało zezwolenie – wydane zgodnie z art. 7 ust. 6 ww. ustawy w drodze decyzji przez Wójta właściwego ze względu na miejsce świadczenia usług. W przedmiotowej sprawie schronisko posiadało zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt wymagane na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 3 i 4 ustawy ale na terenie Gminy Nowa Wieś Lęborska (obszar działalności określony w zezwoleniu), ponieważ tam realizowało te usługi.

NIK zauważa, że działalność w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami prowadzona na terenie Gminy powinna być poprzedzona uzyskaniem zezwolenia Wójta Gminy, który powinien wydać decyzję jako organ właściwy ze względu na miejsce świadczenia tych usług.

W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych Wójt przedstawił Radzie Gminy Somonino projekt, a w dniu 23 listopada 2022 r. Rada podjęła Uchwałę nr XLVII/440/2022 w sprawie wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina w okresie objętym kontrolą zleciła wykonywanie zadań opieki nad bezdomnymi zwierzętami podmiotowi zewnętrznemu, który zapewnił wyłapanym zwierzętom opiekę w schronisku. Urząd zastrzegł sobie prawo do kontroli prawidłowości wykonywania zadań objętych umowami, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania ustawy uoz jednak nie przeprowadzał takich kontroli. Nie wystąpiły przypadki braku możliwości zapewnienia miejsc w schronisku bezdomnym zwierzętom. Zapewniona została również opieka weterynaryjna zwierzętom w przypadkach zdarzeń drogowych. Zawarto umowy na świadczenie usług weterynaryjnych tj. leczenia chorych i bezdomnych zwierząt domowych w przypadkach koniecznych oraz zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt domowych. Wydatki na sfinansowanie opieki nad zwierzętami w schroniskach i wyłapywanie zwierząt zostały rzetelnie rozliczone. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niewydawania przez Wójta zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (art. 7 ust. 1 pkt 3 u.c.p.g.), pomimo że podpisał ze schroniskiem umowy na odławianie, przyjmowanie i przetrzymywanie bezdomnych zwierząt.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zapewnienie przekazywania projektów Programów opieki do opiniowania w terminie zgodnym z art. 11a ust. 7 uoz tj. najpóźniej do dnia 1 lutego.

2. Wydawanie zezwoleń na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 u.c.p.g.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 30 grudnia 2022 r.

Kontroler
Agata Bloch
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
podpis